

تأثیر معاهده های سرمایه گذاری بر سیاست زدایی اختلافات سرمایه گذاری خارجی

(رویکرد قانونی شدن، دیپلماسی و توسعه)

مصطفی حیدری هراتمه*

استادیار گروه اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نراق، نراق، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۰۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۰۳

The impact of investment treaties on policy-making foreign investment disputes

(Approach to legalization, diplomacy and development)

Mustafa Heydari Heratmeh*

Assistant Professor of Economics and Management, Islamic Azad University of Naraq Branch, Naraq, Iran

Received: (30/06/2022)

Accepted: (29/09/2022)

شناسه یکتا: <https://doi.org/10.52547/JABM.3.2.6>

چکیده

پایه گذاران نظام معاهدات سرمایه گذاری و همچنین بسیاری از طرفداران فعلی ابراز داشته اند که چگونه معاهدات به کشورهای در حال توسعه این امکان را می دهند تا اختلافات سرمایه گذار - دولت را سیاست زدایی کنند یعنی مناقشات تجاری را از ملاحظات گسترده تر سیاسی و دیپلماتیک با کشورهای توسعه یافته حفظ کنند. در حالی که این استدلال توسط محققان اقتصادی و حقوقی به صورت گسترده تری پذیرفته می شود و صریحا توسط کشورهای صادرکننده سرمایه تبلیغ می شود، هرگز مورد بررسی تجربی قرار نگرفته است. بنابراین تحقیق حاضر با هدف بررسی تأثیر معاهده های سرمایه گذاری بر سیاست زدایی اختلافات سرمایه گذاری خارجی با رویکرد قانونی شدن، دیپلماسی و توسعه در نظر گرفته شد. از منظر روش شناسی، از نوع توصیفی کمی و به صورت مقطعی و از نوع کاربردی است. در این راستا فرضیه ای با همین مضمون تبیین و ۱۲۷ مورد اختلاف در یک دوره ده ساله ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۸ در اقتصاد ایران با استفاده از مدل لوجیت مورد مطالعه و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد الف) در کشورهای در حال توسعه به طور معمول در ازای کمتر سیاسی کردن مناقشات سرمایه گذاری خود، تشویق می شوند تا به داوری معاهدات سرمایه گذاری ترغیب شوند. ب) در حالی که دولت ها به صورت مکرر در اختلافات دنیای در حال توسعه مداخله می کنند، دولت های قدرتمند به ندرت از تهدیدات یا تحریم های صریح در مناقشات سرمایه گذاری استفاده می کنند. این امر حاکی از یک تغییر مهم در دیپلماسی سرمایه گذاری از دوره ای است که نظام معاهدات سرمایه گذاری آشکار شده است. ج) مداخلات دیپلماتیک تهاجمی تر در گذشته اغلب در اختلافات مربوط به سلب مالکیت آشکار شده اما چنین اختلافاتی امروزه بسیار کمتر اتفاق می افتد و اختلافات ظریف تری در مورد شرایط پیمانکاری و تغییرات نظارتی جایگزین می شود.

واژه های کلیدی

معاهدات سرمایه گذاری، اختلافات سرمایه گذاری، قانونی شدن، دیپلماسی و توسعه، سیاست زدایی

Abstract

The founders of the investment treaty system, as well as many current proponents, have expressed how treaties allow developing countries to de-politicize investor-government disputes. That is, to protect trade disputes from broader political and diplomatic considerations with developed countries. While this argument is more widely accepted by economic and legal researchers and explicitly promoted by capital-exporting countries, it has never been subjected to empirical investigation. The present study aimed to investigate the effect of investment treaties on the de-Politicization of foreign investment disputes with the approach of legalization, diplomacy and development. From a methodological point of view, it is quantitatively descriptive, cross-sectional and applied. In this regard, a hypothesis with the same theme was explained and 127 differences in a ten-year period from 2009 to 2019 in the Iranian economy were studied and analyzed using the logit model. The results showed that: a) Developing countries are usually encouraged to arbitrate investment treaties in exchange for less politicization of their investment disputes. b) While powerful governments frequently intervene in the disputes of the developing world, however, they seldom use explicit threats or sanctions in investment disputes. This marks an important shift in investment diplomacy ever since the system of investment treaties became apparent. c) More aggressive diplomatic interventions in the past have often been manifested in disputes over expropriation, but such disputes occur much less frequently today and are replaced by more subtle disputes over contract terms and regulatory changes.

Keywords

Investment treaties, investment disputes, legalization, diplomacy and development, policymaking